תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · הגהות חוות יאיר

הגהות חוות יאיר על בבא קמא

רבי יאיר חיים בכרך [החוות יאיר]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הגהות חוות יאיר על בבא קמא

רבי יאיר חיים בכרך [החוות יאיר]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הגהות-חוות-יאיר-על-בבא-קמא/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 5
דף א: 5
דף ב: 5
דף ג. 5
דף ג: 5
דף ד. 5
דף ד: 6
דף ה. 6
דף ה: 6
דף ו. 7
דף ז: 7
דף ח. 7
דף ח: 7
דף ט. 7
דף ט: 7
דף י. 8
דף י: 8
דף יא. 8
דף יב. 8
דף יב: 8
דף יג. 8
דף יג: 9
דף יד. 9
דף יד: 9
דף טו. 9
דף טו: 9
דף טז. 10
דף יז. 10
דף יז: 10
דף יח: 10
דף יט. 10
דף יט: 10
דף כ. 11
דף כא. 11
דף כא: 11
דף כב. 11
דף כג. 12
דף כד. 12
דף כד: 12
דף כה. 12
דף כה: 12
דף כו. 13
דף כו: 13
דף כז. 13
דף כז: 13
דף כח. 13
דף כח: 14
דף כט. 14
דף כט: 14
דף ל. 14
דף ל: 14
דף לא. 15
דף לא: 15
דף לב. 15
דף לב: 15
דף לג. 16
דף לג: 16
דף לד: 16
דף לה. 16
דף לה: 17
דף לו: 17
דף לז. 17

דף לז: 17
דף לח. 17
דף לח: 17
דף לט. 17
דף מ. 17
דף מ: 18
דף מא: 18
דף מב. 18
דף מב: 18
דף מג. 18
דף מג: 19
דף מד. 19
דף מד: 19
דף מה. 19

דף א.

צ"ע דפתח מדקתני אבות וכו' מכלל דאיבעי ליה דכולהו אבות דבמשנה וסתם בתם ומועד דאינם רק בשור ותרוייהו אבות:
נ"ב צ"ע די"ל מפני דנעשה ברגל כדמקשה בסמוך נשיכה תולדה דשן היא:

דף א:

נ"ב ויאכלו איסור:

דף ב:

צ"ע דקי"ל דבדידיה שמין א"כ מי נתן להם שם בינונית אם אין לו רק ב' שדות:
נ"ב ר"ל ה"ה פחות שבקרקע. תוס':
נ"ב דמלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא. תוס'. ועי' ה"ה רפי"ט דמלוה ולוה:
נ"ב התוס' לא פירשו כן:

דף ג.

נ"ב בקנין חדש:
מש"כ ב"ח מצי למימר לכי תהדר שהרי לא אפסיד בחזרה. רש"י. ואשה מצית למימר לכי תהדר ליטול יותר מהראוי לה. תוס':

דף ג:

נ"ב עי' פ' מי שהיה נשוי דף צב ע"א:
נ"ב עיין בריי"ף פ' מי שהיה נשוי סי' שנ"ו ד"ה אמר אביי ולקמן בריי"ף פרק שנים אוחזין סי' רס"א ד"ה אמר אביי:
נ"ב כגון שאמר שמעון אין לי עדים וראובן מצא עדים דאל"כ למנ"מ. תוס':
נ"ב בגמ' ודוקא שלא באחריות אבל באחריות לא. ופי' התוס' בדלא נתן דמים דאל"כ וכי לעולם יחזיר וע"ש:

דף ד.

צ"ל שני. עי' מ"ש פ"ז דב"ב סי' תתכז ד"ה איתמר ג' אחים שחלקו דבגמ' ל"ג שלשה:
נ"ב כגון שעשאו אפותיקי. תוס':

נ"ב ואין לומר דלא אזלא מרחוק כ"כ דאז מה שהיה בכח חבילות הראשונים משלם הראשון והשאר משלם השני:

דף ד:

נ"ב עי' בתוס':
נ"ב ובמשנה קמייתא לא דייק בכה"ג מפני דקתני שם לשלם יתכן גם תשלומי נ"ל. יעוין ר"ן והגהות מהר"ם פה (ובר"ן) [ובנ"י] ריש פירקין שצ"ע. מאד גם בברייתא נקט לשון סיפא דמשנה דלעיל ומשנה זו:
נ"ב ולא אמרי' באלו כל מידי מיטב נינהו דבעינן כעין שגזל וגנב. תוס':
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פ' השואל ד"ה ההוא גברא דשאיל נרגא:
נ"ב קשה דה"ל להקשות בלי אוקימתא הקדומה:
נ"ב לא צריכא דלא ישב עליו אלא עמד על רגליו ונסמך עלייהו והא קמ"ל כצ"ל:
בהמה וכלים מעולים והשברים שלו כצ"ל:

דף ה.

נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"ב פ' יש נוחלין ד"ה גמ' האי גדול אחי:
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פ' המפקיד ד"ה אמר רבא הלכתא שומר שמסר כו':
נ"ב ואע"ג דתני לה לקמן תני והדר מפרש. גמ':
נ"ב ה"נ תני והדר מפרש:
נ"ב וקשה איך ישתלם נ"ש מן העלייה שהרי אם הנזק יותר משור המזיק יפקירנו בעליו וי"ל דמסתמא שמרו הבעלים שמירה פחותה כל דהו ויכול המזיק לפטור עצמו לגמרי דר"י לטעמיה אזיל דס"ל ספ"ד דסגי למועד בשמירה פחותה וע"כ לא ברור שיפקירנו:
נ"ב ור"ת פי' שנעשה טרפה:
נ"ב בש"כ סי' קע"ו ס"ט מסופק אם גם בגדי שבת שלו:
נ"ב אע"ג דמעררין לבסוף:

דף ה:

נ"ב פי' ג"כ ברשות שניהן:
נ"ב עי' תוס':
נ"ב ומ"מ מיוחד לניזק לשוורים דבעי' שדה אחר:

נ"ב עיין בתוס' שר"ת גרס איפכא דלפי זה קשה דלאוקימתא דלעיל בדרב יוסף בשן ורגל בתר רשות הכנסת שוורים אזלינן וי"ל דאם של ניזק לפירות או לשוורים מקרי שדה אחר:

דף ו.

נ"ב עי' תוס':
נ"ב הובא לקמן ברי"ף ב"מ פ' הזהב ד"ה ועוד דאמרי' בב"ק שוה כסף כו':
הניזק וטלית שהזיקה פרה כצ"ל ונמחק מלת או. ונ"ב ברש"י שבגמ' נדפס או רק שהתוס' כתבו בשם רש"י שהזיקו זה את זה:

דף ז:

נ"ב ס"ל כסומכוס דצרורות נ"ש משלם וקמ"ל הרי"ף דבדלא הוה ביה בזרנא משלם רק רביע נזק. הרא"ש:

דף ח.

נ"ב ה"ה הוי מצי לאקשויי הא בור אינו חייב כלים:
נ"ב והרא"ש פי' ופטור ברה"ר:
נ"ב דתרנגול דרכו בכך כמ"ש לקמן גבי כלב שנטל חררה:
נ"ב לאפוקי כלים:

דף ח:

נ"ב עי' באשר"י:
נ"ב באלפסי סי' תתצז ובפ' המפקיד ברי"ף סי' שמה:

דף ט.

נ"ב עיין לקמן ברי"ף פ' הגוזל קמא סי' קעד:

דף ט:

נ"ב אין גי' הש"ס כן עי' בהרא"ש שצ"ע מאד לפי גירסתנו בש"ס:
צ"ע מברחא דלעיל. עיי' תוס' שצ"ע:

דף י.

נ"ב צ"ע היינו קרא היינו מתניתא:
נ"ב שנפל הגדר אחר שהתחילה דליק' ולא היה הדליקה כדי לעבור הגדר. גמ':

דף י:

נ"ב דסתם גדרים חתורים אצל בהמה דקה ודוקא בגדר שסביב דבר הניזק משא"כ סביב הכלב והצאן צ"ע ועי' ר"פ הכונס די"ל שם בכותל מיירי. עיין תוס' וכן בנפל גודא בלילה פטור:
נ"ב כה"ג לקמן בפ' הגוזל בתרא ברי"ף ד"ה מכריז רבא ואיתימא רב הונא דסלקין לעילא כו':
רב עי' תוס' דהך לישנא לאו דוקא לפי המסקנא דגדיש הוא דבעל החררה:
נ"ב ומפרש מ"ש על הגדיש נ"ש ר"ל מקום הגחלת:

דף יא.

נ"ב נ"ל דר"ל ח"נ דביעוט שינוי הוא מתולדה דקרן כי שן ורגל ברשות הרבים פטורין וכן מ"ש חיובא מחייבינן ר"ל ח"נ:
נ"ב וע"כ הא' פטור אע"ג דאונס חייב וא"כ גם בשיבר את הכלים פטור כשהניח אחד כלים בצדו אחר שישן. וכ"מ בנ"י:
נ"ב דלא שייכי בהו אף סימא את עין חבירו בשוגג נזק אין ד' דברים לא דלא מחייבי ד' דברים אלא במזיד כצ"ל:

דף יב.

נ"ב ולחרישה קנאו אלא כו' כצ"ל:

דף יב:

נ"ב ר"ל דמי צער ובושת יחד:
נ"ב צ"ע בלא ע"מ לנגבן:

דף יג.

נ"ב מדקתני הוחלק או שלקה גמ':
נ"ב ונפלה גמלו מיירי בדאתקל הוא ואתקל ביה גמליה. גמ':

נ"ב עי' לקמן פ"ה ברי"ף ד"ה גמ' ת"ר החופר בור ברה"י כו':
נ"ב משעת נפילה קאי:

דף יג:

נ"ב אבל לא בהיפך כ"כ התוס':
נ"ב מפרש כגמ' לר' יהודה דמחייב על נזקי כלים בבור לפיכך הטיח צלוחיתו באבן חייב ולר"א לא תימא וכו' ואע"פ שאין הלכה כר' יהודה הביאה רבינו בהלכותיו דנ"מ לענין אדם דנתקל בקרקע והוזק באבן:

דף יד.

נ"ב כך הוכיח בש"ס:
נ"ב ופגעו זה בזה. רש"י:

דף יד:

נ"ב פי' רבנן:
נ"ב והיה לו לעמוד. גמ':
נ"ב אבל דעת הרי"ף בין שבא הנזק לשני בגופו או בממונו וכן ב' חייב בנזקי שלישי שהגיע לגופו אבל לא לממונו ועכ"פ הוזקו מגוף הנופל אבל לא בממונו כדתנא וכולן חייבין על נזקי גופן ופטורין על נזקי ממונן ודו"ק:

דף טו.

נ"ב כתב הרא"ש לא קאי על דברי רבא אלא על הברייתא שהביא מקודם:
נ"ב ולרי"ף ס"ל שראשון דמנפשיה נפל ואע"ג שהיה אנוס בשעת נפילה אינו טרוד כ"כ והיה לו לעמוד ופושע הוא בזה נחשב גופו כאדם המזיק וכדפי' אההיא דר' יוחנן אבל שני שנכשל בראשון נפילתו מרובה וטרוד היה בעמידתו ומסתייה אם עבדינן גופו בור משום דה"ל לעמוד. כ"כ הרא"ש:

דף טו:

נ"ב ול"ק מהכיר בה דלעיל ס"פ כיצד הרגל ועי' בתוס':

דף טז.

נ"ב עיין לקמן:

דף יז.

נ"ב ולאפוקי מר' ישמעאל דס"ל בע"ח הוא בגמ' דף ל"ג ע"א וע"ש גם פה בתוס':
נ"ב צ"ע כיון דתם מגופו משתלם וחד ליתנהו למה לא הפסיד עי' לקמן בפ"ה ברי"ף ד"ה ח"נ ורביע נזק מאי עבידתיה:

דף יז:

נ"ב ובדתפס דאל"כ הל"ל ראשון ראשון נשכר. גמ':
נ"ב דוקא לר' ישמעאל משא"כ לר"ע דס"ל תורא דשותפי לא נעשה ש"ש רק על חלקו ולכן לא מוקי גם רישא ר"ע. תוס' ועי' פירש"י:
נ"ב וצ"ע די"ל כגון שנגחם ביום א':
וכשהזיק לשני איבד ראשון את זכותו וכן תופסו שני נעשה עליו כו' כצ"ל:

דף יח:

נ"ב עי' תוס':
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פ' שנים אוחזין ד"ה ומטלטלא נמי דקא אמר אף ע"פ שהוא יכול להוציאו בדיינין:
נ"ב עי' לקמן ברי"ף פ' מרובה ד"ה א"ר יוחנן גזל ולא נתיאשו הבעלים:
נ"ב וא"ת א"כ ל"ל אנן ידי עניים אנן. עי' בתוס':
נ"ב בפ"ק דר"ה דף ו' ע"א בגמ':
נ"ב קמ"ל ר"י אע"ג דחזר בו ביום חול ששבת ג"כ ממלאכה. תוס':
נ"ב רב זביד מוקי לה בראה שאר מינים ולא נגח. תוס' וע"ש מ"ש בת"ר שאחר זה:

דף יט.

נ"ב דקטל ג"פ וערק לאגמא א"נ שלא ניכר איזה שור רק בפעם ג' ואיבעיא לן לנטוריה לכולהו בקרא. גמ' וע"ש:

דף יט:

נ"ב הא מתכוין לזה והרג לאחר חייב ודלא כר"ש. גמ':

אע"ג דנגח בחיי הגר. גמ':

דף כ.

ב"ב ואם הכירו בו שהוא נגחן יפסידו הם נ"ל. עי' גמ'. עי' נ"י:
נ"ב צ"ע:
נ"ב וא"ת בור נמי לא תסגי בכיסוי מדר"נ י"ל דר"א לא אמר רק לענין איסור לקיימו ואה"נ דבור נמי ומ"מ פטור בשמירה מעולה. תוס':
נ"ב צ"ע אם נגח והזיק בו ביום אפילו לשמואל מי משלם:

דף כא.

נ"ב עי' תוס' דלא מקשי ממתניתין:
נ"ב משא"כ הוזק בבעה"ב:
נ"ב עי' לעיל ברי"ף פ"ב ד"ה התרנגולין מועדין אמר ר"ה ל"ש וכו':
נ"ב והא דתנן בהמניח שנים שהיו מהלכין ברה"ר והזיקו זה את זה פטורים ההוא הזיקו כו':
נ"ב עי' פירש"י בגמ' שהאריך ודלא כפי' זה:

דף כא:

נ"ב עי' ברש"י בגמ':
נ"ב לא ס"ל מכאן דאין עונשין מן הדין:
דכתיב כאשר ישית עליו בעל האשה כצ"ל ותיבת הוא נמחק:

דף כב.

נ"ב לאו דוקא:
נ"ב המ"ל בנפל לאחריו עי' לקמן. תוס':
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ד"ה תני ר"ח לסיועיה לרב:
נ"ב עי' בנ"י והגהת מהר"ם דיש תוספת דברים פה שאינם מהרי"ף:
נ"ב פי' דלא איגנדר ודו"ק:
נ"ב התוס' הקשו מזה על מ"ש לעיל בשפחה חמור מעברתא אזיק:

דף כג.

נ"ב לומר לך דמשום הבלא חייב:
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פ' עשירי ד"ה אמר רבא נקוט הא דר' נתן בידך:

דף כד.

נ"ב וברחה הבהמה:
נ"ב וכיון דאילו ידעי' בשקרייהו לא יתכן לומר פטור. תוס'. אלא לחבריה ובדלא מצי לאישתלומי מיניה א"נ לא ידעינן בשקרייהו. תוס':
הוציאיה ליסטין חייבין תא"מ:
נ"ב ע"ל ברי"ף ס"פ שור שנגח ד' וה' ד"ה מסרו לש"ח ולשואל ולנ"ש:
נ"ב נ"ל עוד ראיה מגמ' פ"ב דב"מ דף ל"א ע"א דמקשי אי דלא מינטרא אמאי וזה דלא כרבה כבפרק הכונס דף נ"ז בגמ':
נפלה לגינה באונס מגג בעליה כצ"ל:

דף כד:

נ"ב עי' בש"ס ונ"י והגהת מהר"ם שיש שינוי גירסאות. והגהו' שנדפסו תוך דברי הרי"ף:
נ"ב פירשו התוס' דתרוייהו שייכא להדדי ור"ל הואיל דפסיד ושלא מדעתו לכן חייב וע"ע:

דף כה.

נ"ב עיין סוף פ"י דכתובות:
נ"ב והרוח לבדו לא היה כדי ללבותה נ"ל. כ"כ התוס':
נ"ב וגו':
נ"ב צ"ע אם הלכה והדליקה תוך השיעור ומשם הלכה ואילך ג"כ הדליקה תוך השיעור וק"ל:
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"ב פרק גט פשוט אחר מתני' המלוה את חבירו ע"י ערב:

דף כה:

נ"ב וק"ל מאי קושיא דשאני התם דלא פשע מידי משא"כ הכא דפשע כמ"ש לעיל עד דעביד כעין ושילח ופי' רש"י בפשיעה וי"ל דגם התם ע"כ עשה מדורה גדולה יותר מן

הראוי תדע שהרי לא הספיק שיעור שנתנו רז"ל א"נ בעי לאוקומא אף למ"ד תחלתו בפשיעה כו' פטור כבגמ' דף כ"א ע"ב:
נ"ב ברי"ף לקמן ב"ב פ' לא יחפור במתני' לא יעשה אדם תנור בתוך הבית וכו':
נ"ב ול"נ דוחק מ"ש וקא מרחיק ומה ה"ל למעבד שהרי בעינן כעין ושילח רק י"ל דכאן ידעו רז"ל שא"א לשום דליקה לעבור השיעור שנתנו חכמים אם לא חוץ לטבע וע"כ פטור מה שאין כן שם י"ל שעשה אש יותר מדרך בני אדם ושיעור רז"ל הוא כדרך בנ"א:
נ"ב על הגדי:
נ"ב התוס' חולקין:

דף כו.

נ"ב אפי' יש עדים שהיה בו מרגניתא תוס' יעו"ש:
רב עיין ס"פ המפקיד:
רב כה"ג בפ' אחד דיני ממונות:

דף כו:

נ"ב לאו דוקא רק אפי' נתפטמה מאילי'. תוס':

דף כז.

נ"ב עי' ברי"ף בפרק המפקיד סימן שמח:
נ"ב בדליתא בעינא:
נ"ב עיין באשר"י:
נ"ב אחר שהם ברשותו של אחר לכן דוקא מטלטלי. ועיין כתובות רפ"ט:

דף כז:

רשום קו על תיבת ומכר (ובגמ' ג"כ ליתא):
ע"כ דלא מצי למימר כצ"ל:

דף כח.

נ"ב עי' בגמ' דמשני זה על מה דס"ל לר"מ דאף טבח בשבת חייב:
נ"ב למ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור ולמ"ד בכה"ג חייב לא שייך חצאי. תוס':

נ"ב ובהכחשה נ"ל גם רבא מודה עי' ש"ס איכא בינייהו וכו' ריש דף ע"ג וצ"ע דהל"ל איכא בינייהו בהוכחשו ודו"ק. ועוי"ל דבהכחשה לא נפסלו כלל כרב הונא בפ' ח"ה דף ל"א ע"ב ועי' פה בתוס' ד"ה אין לך:

דף כח:

נ"ב ואע"ג שאמרו בזמנו כתבנוהו ע"כ שקר הוא ואע"פ שאפשר שגוף הענין אמת רק הקדימוהו מ"מ הרי קי"ל שט"ח המוקדמין פסולין וגם דין עדים זוממין יש להם ואפי' לא אמרו רק לא אחרנוהו. ודו"ק:
נ"ב מייתי ראיה דמיום שהעידו מקרי למפרע וקי"ל גם דבמלוה ע"פ מיירי:
נ"ב צ"ע ל"ל הא:
נ"ב פי' הגנב וכבר נתיאשו הבעלים דאז חל ההקדש. הרא"ש:
נ"ב אע"פ דבתר הכי אמר ג"כ טבחתי ומכרתי ובאו ג"כ עדים:

דף כט.

נ"ב בחולין דף פ"ה ע"ב פירש"י חונקו:
נ"ב נ"ל אפי' הודה חבירו לפני שבאו עדים. ועוד נ"ל שצריך עדים שעשאו שליח ודו"ק:

דף כט:

נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פרק השואל ד"ה אר"ה השואל קרדום ביקע בו כו':
נ"ב ר"ל בהגביהו:

דף ל.

נ"ב בגמ' גרסי' תרי זימני וי"ל דוקא דבהא חזינן דלא חיתה כל צרכה וכה"ג כל מקום שכפלו רז"ל דבריהם כמו נפרצה אומר ליה גדור:
וצבה כצ"ל:

דף ל:

נ"ב כגון בושת:
נ"ב נתחכך בכותל להנאתו והפילם על השור האחר או דחפו דרך הלוכו. רש"י:
נ"ב צ"ע:

דף לא.

נ"ב עי' בתוס' שאינו ניכר לכל שסופו לחזור ולעיל בירושלמי מיירי דניכר לכל. ולכך נזק אין לו ושבת יש לו ר"ל במלאכה דבטל מיניה. כנ"ל:
נ"ב בגמ' גרס הכל לרב:
נ"ב צ"ע מזה על מ"ש לעיל וכולם משתלמין במקום נזק:
יד עבדו כנעני של חבירו כצ"ל:
נ"ב מדקרי עליה ש"מ דראוי לרחם עליהם אפי' שלמין. ודו"ק.

דף לא:

נ"ב ואין סופה לחזור:

דף לב.

נ"ב צ"ע מהיכן פסיקא לן דתמחול דלמא ניחא לה דלא לקרייה הנחבל שור המזיק ועוד ק"ל דלמא לא תרצה להפסיד בניה דלית להו כתובת בנין דיכרין במוחלת משא"כ במוכרת כבא"ה סי' קי"א סט"ו דלא דמי למצא שובר פ"ק דב"מ דף י"ט ע"ב ודו"ק.
והתוס' הקשו הא אסור לשהות עם אשתו בלי כתובה ותירצו ב' תירוצים ולא נתיישבו לי:
נ"ב ר"ל בדמים הקצובין מרז"ל:
נ"ב צ"ע איך יתכן מימד גברא אי לא אמרינן ערך חפצא דע"כ ע"י צירוף שניהם יצא הידיעה. וק"ל:
נ"ב ותמה אני על החזקוני המפרש באגרוף בגוש עפר איך יחלוק על ברייתא בלי מחלוקת וע"כ ס"ל פי' באגרוף ביד קמוצה. ומ"ש שהוא פטור כשאין הניזק טוען בריא לי שהיה בו כדי להזיק דאי טען נשבע כמ"ש הרמב"ם והוא כש"ע סי' ת"ך:
נ"ב עי' בריי"ף קדושין פ"א ד"ה ת"ר הכהו על עינו וסימאה כו':

דף לב:

נ"ב צ"ע מעלו בה צמחים מחמת המכה או חיתה ונסתרה וכו' דריש פירקין ויש לחלק בין רפוי לשבת. עי' בש"ע ח"מ סי' ת"כ סי"ט דלא קשה מידי ועוד צל"ע על פי' רש"י בקרא והוא מדרז"ל מלמד שחובשין אותו דאי מיירי בידוע שהמכה ספק נפשות פשיטא ואם לאו אפי' ימות זה פטור המכה כבמשנה דסנהדרין:
נ"ב כה"ג לקמן בריי"ף פ"י גבי שטף נהר חמורו וחמור חבירו כו':

נ"ב עי' לעיל ברי"ף בריש פרק המניח:
נ"ב עי' בתוס' שהקשו מגמ' פ' ח"ה דף ל"ו ע"א שאמר לא חציף אינשי. ופירשו שם ר"ל לקיטת פירות והרשב"ם גרס שם אגדריה ע"ש ורוב הפוסקים הסכימו דשם שאני דאמר איזיל וכו' עי' טור וב"י סי' קל"ז ע"ש בש"ע סי' כ"ג:
נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"ב פ' יש נוחלין ד"ה ההוא דאתא לקמיה דר"ח א"ל מוחזק אני:
נ"ב ולא נאסר רק השחתת חנם או למצור וכ"ש סרקן:
נ"ב והרא"ש כתב שהוא נגחן וצל"ע דלענ"ד אפי' הרג אדם ולא נגמר דינו חייב ההורגו שהרי שחטו בעליו בשרו מותר וצ"ע אם נגמר דינו לסקילה איך הרגו זה וע"ע מ"ש הרא"ש אילן עומד לקציצה:

דף לג.

נ"ב הרי"ף ס"ל פי' התוס' יעו"ש:
נ"ב משמע דגזלה טעונה והכי משמע בגמ' בפלוגתא דר"מ ור"י:
ר"ב משמע דמיירי דגזלה רקנית והכי מוכח בש"ס בפלוג תתן דר"י ור"ש וצ"ע:

דף לג:

נ"ב עי' לקמן ברי"ף ב"מ פ' המפקיד אחר מתני' השולח יד בפקדון:
נ"ב מפני תקנת השבים א"נ ברוב עסקיו בכך ולגריעותא:
נ"ב צ"ע דלא איבעי לי' בהשביחו עכו"ם שלקחו מישראל:
נ"ב הכי מוכח בב"מ פ"א:

דף לד:

נ"ב עי' לקמן בהרי"ף ב"מ פ' איזהו ד"ה רב יוסף בר חמא תקיף עבדי כו':
נ"ב ס"ל דפטור ומותר:
נ"ב עי' לקמן בהרי"ף ב"מ פ' א"נ גבי ספינה אמר רב אגרא וכו':
נ"ב צ"ע דא"כ למה רצה נוטל פגרא:

דף לה.

נ"ב צ"ע דהרי כבר עשו העדי' שליחותן:
נ"ב בפ' הכותב סימן של"ח פירש"י בע"א. יעו"ש:

דף לה:

נ"ב עיין בפירש"י ספ"ד דשבת:
נ"ב בגמ' ב"מ דף ל' ע"א פירש"י ללמד להן אומנות להתפרנס:
נ"ב כ"כ התוס':

דף לו:

נ"ב ולא רצו לחזור בו:

דף לז.

נ"ב בפ' השואל סי' תקיז:
נ"ב וק"ל א"כ מה מקשי מאי תקנתיה יעשנו בעדים. ועי' בתוס':

דף לז:

נ"ב במלוה במודה במקצת או בפקדון:

דף לח.

נ"ב פי' ואם הניח אביהן דבר וכו' כברייתא דר' אושעיא. גמ':
נ"ב משנה זו שייך לפרק דלעיל:
אם מת יירשנו בחיי כו' כצ"ל:

דף לח:

נ"ב ופי' מניח לפניהם ר"ל והם אכלוהו או מכרוהו:
דמשתעבד נכסי מחיים כרב חסדא כצ"ל:

דף לט.

נ"ב דף לד בגמרא וצ"ל כדכתוב בכתובות כו':

דף מ.

נ"ב וכר"ע דהפקעת הלואתו וכן הברחת המכס היה שרי:
נ"ב ומחשב בלבו היום. גמ':
נ"ב הרא"ש דחה פי' זה:

דף מ:

נ"ב כה"ג לעיל פרק כיצד הרגל סי' מד ולקמן סימן תשכג:
נ"ב דאסור לישראל מוכסין לעשות כן ומ"מ אם עשה ודאי יחזיר לו בעה"ב כך נ"ל:
נ"ב נ"ל כוונת רש"י לפרשו מלשון מנדה בלא והלך ופי' בול מס ודלא כמו שהבינו הנ"י וכתב דרש"י גורס כול:

דף מא:

נ"ב אם עשה מעצמו ופשוט דאינו מחויב בכך:
נ"ב עיין בגמ':
ומאי הדין דין דלוקח כצ"ל:
נ"ב וה"ה אינך עי' בח"מ סי' שנ"ז:

דף מב.

נ"ב כה"ג לעיל בפ' החובל סי' קס:

דף מב:

נ"ב שדרך אריה להיות לפעמים שבע. תוס':
עיין לקמן בריש"ף ב"מ פ' האומנין:
דאחוי אחוי. שלא כו' כצ"ל. ונ"ב זה הוא לישנא קמא בש"ס ומ"ש הוא בעצמו צ"ע והל"ל הם מעצמן:

דף מג.

נ"ב ר"ל לדבריהם:
נ"ב צ"ע דאפשר דאין כוונת אותן האומרים רק באנסוהו להביא וס"ל דהא דתניא ואם נטל ונתן ביד פטור באנסוהו להראות והביא דלא אנסוהו לזה ודו"ק. א"נ י"ל מה דתניא אנסוהו ר"ל שהכוהו ויסרהו שיתן להם מעות ולפייסם הראה להם ממון חבירו מ"מ פטור הוא משא"כ בנטל ונתן ביד רק די"ל בכה"ג מציל עצמו בממון חבירו הוא וחייב בכל גוונא:
ההוא גברא דאנסוהו ואחוי כו' כצ"ל:

דף מג:

נ"ב משא"כ בשהולך האנס אצל הממון ואח"כ נטל ונתן ביד פטור עי' בהרא"ש וי"ל אפי' לא אנסוהו כלל אחר שהוליכם אצל הממון:
נ"ב אע"ג דהוי אמיד. תוס':

דף מד.

נ"ב צל"ע למה הוצרך לזה:

דף מד:

נ"ב לא קאי על הגוזל עי' סוף פ"ג דב"מ:
נ"ב צ"ע דגם הלואה בדלית ליה אין מכריחין אותו עי' ח"מ ע"ד:
נ"ב נ"ל שר"ל דהתובע טוען ברי שלא פרע ולכן בדלא תבע פטור דשמא פרע ודו"ק:
נ"ב עיין ברי"ף כתובות פ"א [סי' קעו]:

דף מה.

והא והא דאהדר לכיסיה כצ"ל: